

Odločanje oddaljujemo od baze

Člani sveta stanovalcev ter predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij KS Gradišče so obravnavali predlog zapreoblikovanje samoupravne organiziranosti stanovanjskega gospodarstva v eno stanovanjsko skupnost v Ljubljani. Med drugim so ugotovili, da gradimo premalo stanovanj in da prenova prepočasni napreduje. Materialna osnova tj. odstotek sredstev, ki ga dobijo hišni sveti od stanarine (le 9–12%), nenehno pada, solidarnost in pravica do solidarnostnega stanovanja nista dorečeni, strokovne službe pri stanovanjskem podjetju so prešibke, odnosi z etažnimi lastniki niso urejeni.

Koliko je za vse to kriva le sedanja organizacija SSS po občinah? Ali bo le ena mestna stanovanjska skupnost sposobna, da vse te pomanjkljivosti odpravi? Pred prehodom na eno stanovanjsko skupnost bi bila zato potrebna temeljita analiza o stanju na področju stanovanjskega gospodarstva. O novi samoupravni stanovanjski skupnosti ne moremo razpravljati brez predvidene spremembe zakona o stanovanjskih razmerjih. Teze zanj pa pomenijo velik udarec hišni samoupravi.

Delo 3320 volonterjev v hišni samoupravi prenašajo teze zakona na stanovanjske skupnosti, ki bi tako morale širiti administrativni aparat. Skupnosti stanovalcev pa bi razpolagale v glavnem le z obratovalnimi sredstvi. S tezami novih zakonov jemljejo hišni samoupravi materialno podlago za delo. Vedno težje bo najti v hišah ljudi, ki bodo še pripravljeni kaj storiti. S predlagano ukinitvijo občinskih samoupravnih stanovanjskih skupnosti pa se tudi mestno odločanje močno oddaljuje od baze.

Nobena reorganizacija v zadnjih letih ni izboljšala položaja. Negativne razmere, na katere je opozarjala že analiza narejena po nalogu CK ZKS že leta 1979 gredo svojo pot. Dejstvo, da imamo že danes eno tretjino hiš v prisilni upravi bi nas moralo močno

skrbeti, saj podatek nedvómmo kaže, da je tukaj nekaj narobe in da tega tudi drugačna samoupravna organiziranost, vsaj ne taka kot je predlagana, ne bo izboljšala. Prav zaradi tega, so na sestanku zahtevali tudi osebno odgovornost predlagatelja ali predlagateljev, kajti premnoge reorganizacije, premalo preučene zlasti premalo analitično utemeljene, so našo družbo že ogromno stale. Upoštevati moramo, da nejevolja slabi politično, s tem pa tudi varnostno situacijo.

Mnogo ostrih besed je bilo izrečenih tudi na račun strokovnih služb, kvaliteto njihovega dela, ažurnost itd. Zaradi tega moramo prej, predno se lotimo kakršnekoli samoupravne reorganizacije, urediti ta problem. Po mnenju razpravljalcev je prav tu glavni ali vsaj eden glavnih razlogov za večno težav v stanovanjskem gospodarstvu. Predlog sestave konferenc delegacij uporabnikov po občinah pa je nemogoč. Samo primer: še to konferenca vključuje kar 146 delovnih organizacij, kar pomeni, da bo moralo biti na seji delegacije, ki bo izvolila enega delegata v skupščino najmanj 74 prisotnih, sicer bo konferenca nesklepčna. To pa je, ob sedanji stanovanjski delovni zagnanosti čista utopija.

Povsem enotno je bilo mnenje, da moramo delegatski sistem graditi na krajevnih skupnostih, ki morajo dobiti mnogo večje pristojnosti, tako v zakonih, družbenem dogovoru, kot v samoupravnih aktih skupnosti, kot jih imajo zdaj. Prav tako je treba okrepiti in tudi sicer sanirati hišno samoupravo, kajti ta bi morala obstajati in delati tudi v primeru, da skupnosti sploh ne bi bilo.

V razpravi so med drugim opozorili, da problem etažnega latništva še ni urejen. V tezah za zakon o stanovanjskem gospodarstvu lahko preberemo, da bomo tudi stanarine uporabili za novogradnje, da nekateri stanovalci nimajo pravičnega odnosa do družbene lastnine, da stanovanjska kultura slabi, da bi kazalo s temi spemembami počakati, vsekakor pa je treba teze zakona ponovno in temeljito preučiti, dasiravno so nekatere misli v teh tezah tudi zelo dobre itd.

Še posebej pa so poudarili da teze zakona jemljejo hišnim svetom mnogo opravil, ki jih zdaj opravlja preko 3.000 skupnosti stanovalcev brezplačno. Prenašajo v pristojnost stanovanjskim skupnostim, ki bodo zaradi tega prisiljene širiti število svojih delavcev. Tega pa si, ob splošnem pomanjkanju denarja za vzdrževanje ne smemo privoščiti.

Referendum za že sprejeti dogovor

V občini je bila pred časom ustanovljena komisija za spremljanje uresničevanja družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodkov v naši republiki. Naloga občinskega odbora, katerega član je tudi sekretar pri občinskem svetu Zveze sindikatov Ljubljana Center Iztok Zemljič, je preverjanje razmerja in usklajenost družbenega dogovora s samoupravnim splošnim aktom.

Glede na podatke Službe družbenega knjigovodstva so ugotovili, da je 68 delovnih organizacij s področja gospodarskih dejavnosti in 29 s področja negospodarskih dejavnosti prekoračilo določila omenjenega družbenega dogovora, vendar pa so ugotovili, da so vse te delovne organizacije poslovale uspešno in v skladu z zakonom. Priporočili so jim, naj sprejmejo program ukrepov za uskladitev svojih osebnih dohodkov, kar bodo prav gotovo storili.

Izgube beležijo v šestih delovnih organizacijah s področja gospodarstva in dve s področja negospodarstva. Glede na razmere ni pričakovati, da bodo te delovne organizacije imele izgube tudi po devetmesečnih poslovnih rezultatih, tako da ne bo potrebe izvajati zakona o sanaciji.

Glede osebnih dohodkov v občini ni ekscesov, občinski sindikalni svet pa je v številnih delovnih organizacijah naletel na nezadovoljstvo delavcev. Tako je referendumsko odločanje o sprejemu družbenega dogovora povzročilo nemalo nezadovoljstva, saj so na njem morali le potrditi družbeni dogovor, ki je že bil sprejet na republiški in zvezni ravni. Pri sprejemu tega dogovora je občinski sindikalni svet zahteval, naj pri njem spoštujejo tudi primerljivost osebnih dohodkov, ki je bi-

la zapisana v branžnih sporazumih, kar pa oblikovalci družbenega dogovora niso sprejeli. Če pomislimo, koliko časa in denarja je bilo porabljenega za oblikovanje teh sporazumov, potem se lahko vprašamo o smotnosti takšnega početja. Branžni sporazumi sicer še veljajo, vendar imajo glede na družbeni dogovor le obrobni pomen.

Pri ugotavljanju razpoloženja v delovnih organizacijah pa ne moremo mimo temeljnega problema, to je nenatančne in preohlapne ustavne opredelitve družbene lastnine. Prav nenatančne opredelitve glede pravic v zvezi z upravljanjem z družbenimi sredstvi so posledice velikih nejasnosti, nezadovoljstva, s tem pa tudi manjše produktivnosti in kakovosti dela. Za nameček povejmo še to, da sedanja ustavna dopolnila tega vprašanja sploh ne omenjajo, kot da za samoupravni in socialistični model gospodarjenja, kakršnega imamo pri nas, to ni bistvenega pomena.

Po mnenju občinske zveze sindikatov, verjetno pa še marsikoga drugega, je to temeljno vprašanje, ki ga je treba ustrezno obdelati in urejenost na tem področju bo prav gotovo garancija nadaljnjega napredka in razvoja samoupravnih socialističnih odnosov in produkcije.

JURIJ POPOV

URJENJE REZERVISTOV ZA OBRAMBO PRED LETALSKIMI NAPADI

Naša vojska na Kamenjaku

Enota protiletalske obrambe, ki deluje v sestavi ljubljanske teritorialne obrambe je imela v zadnji tretjini septembra urjenje na rtu Kamenjak pri Pulju. Enoti poveljuje Miroslav Gregorič, sestavljajo pa jo rezervisti – vojak in starešine iz občin Center, Šiška in Vič-Rudnik. Vaja na Kamenjaku predstavlja vrhunec petletnega usposabljanja, ki vzame rezervistom kar precej časa. Vsi brez izjeme so namreč aktivni delavci v organizacijah združenega dela, mnogi med njimi pa na odgovornih delovnih mestih.

Na vprašanje, kako rešujejo v zaostrenih gospodarskih razmerah izostanke z delovnih mest zaradi obveznosti na področju obrambe, so nam pojasnili, da v okviru možnosti kar najbolj zgodaj obvestijo obveznike, kdaj bodo morali na vajo. Tako si lahko vnaprej razporedijo svoje delovne obveznosti. Vsako leto imajo rezervisti približno 40 dni vojaških vaj; zvečine so to sobote in nedelje.

Prihod na Kamenjak predstavlja za vsakega rezervista posebno doživetje. Zreli moške z ustaljenimi življenjskim navadami se nenadoma znajdejo v povsem spremenjenih življenjskih razmerah. Vsakdanje udobje zamenjajo s skupinskimi spalnicami v vojaških šotorih. Porušen je njihov vsakdanji bioritem, zadovoljene so le njihove osnovne življenjske potrebe, udobje pa še zdaleč ne dosega ravni urejenega turističnega kampa.

In kljub temu moramo reči, da smo se kar hitro navadili, so nam pripovedovali udeleženci vaje. Uredili so si razglasno postajo, poskrbeli so za redno dostavo časopisov predvsem pa so se lotili orožja, zaradi katerega so prav za prav prišli. Protiletalske topove in vso drugo tehniko so pripeljali iz Ljubljane s seboj, kar je po svoje predstavljalo tudi svojevrsten transportni podvig.

Topove so temeljito pregledali, uredili merilne naprave, preizkusili so jih, preizkusili pa so tudi sebe, če so dovolj vešč za ravnanje z orožjem, ki naj bi ga uporabili za obrambo določenih predelov Ljubljane pred napadi iz zraka – če bi do njih seveda prišlo. Topove so odpeljali na položaje, od koder so najprej streljali v tarče na zemlji, potem pa je prišlo na vrsto streljanje na cilje v zraku.

To je zahtevna naloga, saj je potrebno zadeti tarčo, ki jo vleče letalo na dolgi vrvi za seboj.

Vse naloge so uspešno opravili, ob tem pa so doživeli tudi še marsikaj drugega. Najprej jih je na suhem Kamenjaku pekla huda vročina, za katero vemo, da v septembrskih dneh tudi nam v kontinentalnem delu ni prizanašala. Vročina pa je imela tudi svojo do-

bro stran, saj jim je ob prostih urah omogočila kopanje v tistem morju. Potem pa je prišla tista nenadna ohladitev, ki je nam prinesla dež, primorskim krajem pa burjo. V noči od 27. na 28. septembra je zapihalo čez Kamenjak s tolikšno silovitostjo, da je vsem vzele spanec. Sredi noči so morali utrjevati šotore in jih vrhu tega še krepko držati, da jim jih ni odneslo. Bali so se celo, da jim bo prevrnilo tovrnjake.

Pa so tudi to preživeli in naslednje jutro so spet streljali na tarčo, ki jo je vlekel letalo. Kopali pa se niso več, saj je burja temeljito ohladila zrak. Sicer pa za to ni bilo več posebne želje. Stekle so priprave za odhod domov. Transport topov vse preostale tehnike in druge opreme pa je zelo zahtevna naloga, ki so jo opravili brez posebnih težav.

N. I.

Vaja je pokazala, da so ljubljanski teritorialci zelo učinkoviti pri obrambi pred napadi z zraka.

Težave ljubljanskega obveznega šolstva

Ljubljanske OIS in MIS Ljubljane skušajo družbeno uskladiti niz nastalih problemov osnovnega šolstva in specifičnosti, ki so nastale v ljubljanskem srednjem šolstvu.

Dnevno se zatika pri nekaterih ljubljanskih politikih, ki niso več sposobni regulirati vzgoje in izobraževanja pripeljane v nemogočo situacijo. Politična boječnost jih omejuje, da intervenirajo glede ukrepov, ki so nastali z uporabo interventnih zakonov in nekaterih nesprejemljivih obrazcev SDK, ki jih birokrati izpolnjujejo samo po črki zakona.

Kot četrti zbor (OIS Ljubljana Center) smo na občinski skupščini 23. aprila 1987 pri problematiki družbenih dejavnosti, opozorili, da bo v jeseni prišlo do težav (brez potrebe), če se ne bodo naši delegati zavzeli glede primernejšega izvajanja nekaterih določil interventnega zakona. Ukrepi interventnega zakona se ne dajo enako izpeljati v vsej Jugoslaviji ker osnovni parametri med republikami in avtonomnimi pokrajinama niso primerljivi.

V SR Sloveniji imamo družbeni proizvod (za leto 1986) 148 v odnosu na SFRJ = 100%. Povprečni osebni dohodek je 145. Prispevna stopnja za vzgojo in izobraževanje se napaja iz takega osebnega dohodka. Naše združeno delo je zbralo sredstva. Z interventnim zakonom se ves denar blokira na podlagi parametrov ostalih delov Jugoslavije, ker sta družbeni proizvod in osebni dohodek na zaposlenega nižja. Indeks povišanja, ki ga družbene dejavnosti lahko dvignejo glede na lansko povprečje, gledano skozi kazalnike drugih republik je popolni nesmisel. Npr. če gledamo najtežjo situacijo, ki je v SR Makedoniji, kjer je družbeni proizvod na zaposlenega 75 in povprečje OD 70.

V Ljubljani ustvarja izpeljava interventnih zakonov po kriterijih parametrov, ki so med seboj neprimerljivi, napetosti in politično škodo na najbolj občutljivem delu slovenske državnosti, to je pri vzgoji in izobraževanju. Obstrukcija na tem delu nas res lahko usmerja na »nivo balkanizacije«, nikakor pa ne bo uspela izenačiti nekaj kar se izenačiti ne da.

Pozivam najprej našo skupščino vseh štirih zborov Ljubljana Cen-

ter, da s pomočjo svojih delegatov pojasni mestu, republiki in federaciji splet težav, predstavi probleme in zahteva rešitve za naše izobraževanje.

Ne pristanemo več na ukrep, da lahko država centralistično blokira zbrana sredstva (s pomočjo bank in SDK-ja), ki so namenjena vzgoji in izobraževanju. Onemogoči samoupravno dogovarjanje navznoter republike. Zahtevamo, da se ustavna določila dopolnijo tako, da bi omogočala neodtujljivo pravico samostojnega odločanja in razpolaganja s sredstvi, ki jih lahko slovenski človek nameni vzgoji in izobraževanju.

Naši predlogi gredo v smeri, da se vzgoja in izobraževanje izvzameta iz sistema družbenih dejavnosti. Mnogi že pišejo in razmišljajo, da vzgoja in izobraževanje spadata v proizvodni odnos, da sodobna reprodukcija gospodarstva ni možna brez novih znanj, da mora biti učitelj vrednoten vsaj 20% iznad povprečja v gospodarstvu, da samo z amortizacijskimi sredstvi ni moč obnavljati zastarelih objektov šol, da se mora šolstvo tehnološko vedno na novo obnavljati, če želi zasledovati normalni tehnološki razvoj, itd.

Zanimivo poročilo sekretariata za informacije skupščine SR Slovenije v članku »Stališča sisov so upoštevana« (»Delo«, 30. 9. 1987 str. 5), kaže na to, da se zaradi proceduralnosti (tudi počasnosti in nepredvidenih postopkov), včasih sami zaplezamo. Ne znamo hitro odločiti o stvareh, kar nam omogočajo že sedanji zakoni v republiki. Še manj znano ukrepati proti federaciji, ko ne upoštevajo nekaterih naših posebnosti. Vrednost pojasnila tega sekretariata je v tem, da sisi obravnavajo le zakone, ki urejajo vsebino odnosov v svobodni menjava dela, ne pa tudi predpisov, s katerimi se ureja financiranje teh dejavnosti. Tako v primeru izobraževanja sploh nimamo sistemskih rešitev, ki bi omogočale enakopravno kreiranje in vplivanje na odločilni dejavnik – financiranje. Iz omenjenega članka je razvidno, če nekdo ne predvidi v programu dela skupščine SRS sodelovanje sisov kot četrtega zbora, niti formalne možnosti za demokratično odločanje.

MIRAN PIRC